

5 jaar
Dapper
in buurt
beeld

Colofon

Samenstelling en teksten:

Edith Bronsveld, Ymere.

Michiel Daalmans, Ymere.

Monique Hagedorn, De Key.

Vanni Hakkaart, stadsdeel Oost-Watergraafsmeer.

Xandra de Jongh, KramervanderVeer.

Helma Meuldijk, De Key.

Annet Noor, De Key.

Chantelle Pickee, stadsdeel Oost-Watergraafsmeer.

Mark van der Veer, KramervanderVeer.

Fotografie:

Roos Aldershoff, Amsterdam.

Vormgeving:

KramervanderVeer, Amsterdam.

Drukwerk:

Drukkerij Aeroprint, Ouderkerk a/d Amstel.

Ymere
wonen, leven, groeien

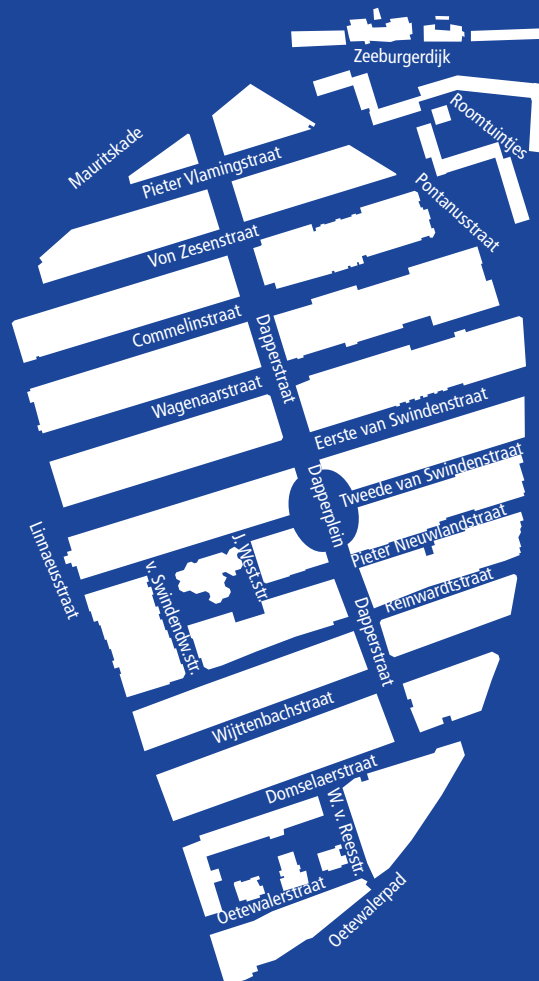
5 Jaar Dapperbuurt in Beeld

Eind jaren '90 zat de Dapperbuurt op de wip: de buurt kon de goede, maar ook de verkeerde kant op gaan. Aanleiding voor stadsdeel Oost-Watergraafsmeer, Woonstichting De Key en Ymere om de handen ineen te slaan en een gezamenlijke aanpak voor de buurt te ontwikkelen. Dit in nauw overleg met bewoners en ondernemers: zij weten immers heel goed verbeterpunten te benoemen in hun eigen buurt. Uit deze samenwerking is in 2003 een gezamenlijk plan van aanpak ontstaan: woningen en bedrijven worden opgeknapt, de wijk opgefrist en de leefbaarheid en veiligheid verbeterd.

We zijn nu vijf jaar verder en de eerste resultaten zijn duidelijk zichtbaar. Een mooi moment om de buurt in beeld te laten vastleggen door fotografe Roos Aldershoff.

Met veel plezier presenteren we in dit boekje een impressie van de buurt vijf jaar na de start van de buurtaanpak. De beelden geven weer hoe prachtig de Dapperbuurt is, zelfs op een regenachtige dag in maart...

De komende jaren blijven stadsdeel Oost-Watergraafsmeer, Woonstichting De Key en Ymere - in samenwerking met bewoners en ondernemers - investeren in de buurt, zodat de Dapperbuurt nog mooier wordt!

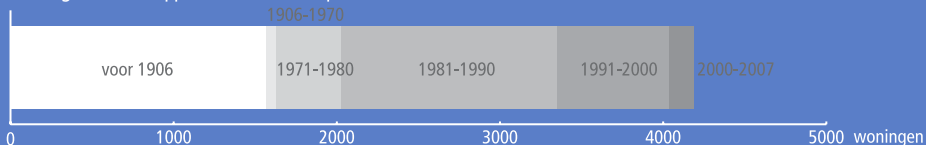
Gevarieerd woonaanbod

Pieter Vlamingstraat 28-36 is in het voorjaar van 2008 opgeleverd. De woningen zijn opgeknapt en de zeer krappe toegangsportalen zijn verruimd. Enkele 3e etageverdiepingen zijn samengevoegd met een deel van de zolder zodat deze geschikt worden voor gezinnen. Een deel van de woningen gaat in de verkoop. Op deze manier wordt het aanbod van koopwoningen in de buurt verhoogd. Tot voor kort bestond 80% van de woningen in de buurt uit sociale huurwoningen die in eigendom van de corporaties waren. Met de opknapbeurt proberen wij een verbetering te realiseren in het verschillende aantal woningtypes in de buurt. Naast huurwoningen zijn er nu ook koopwoningen, grote woningen en kleine woningen, goedkopere en duurdere woningen.

Woningen in de Dapperbuurt naar grootte

Woningvoorraad Dapperbuurt naar bouwperiode

Woningvoorraad Dapperbuurt naar eigendom

Opgeknapte woningen aan de Pieter Vlamingstraat.

Ingrijpende renovatie (foto linksboven)

Oorspronkelijk waren het 47 sociale huurwoningen, 6 kleine winkels (Dapperstraat) en enkele grotere bedrijfsruimten (Wagenaarstraat): in totaal 18 panden. Ymere heeft de panden volledig gerestaureerd. De fundering is hersteld en het merendeel van de achtergevels is geheel vernieuwd. De voorgevels zijn gereinigd, opnieuw gevoegd en voorzien van nieuwe schuiframen. Aan de zijde van de Commelinstraat zijn twee voorgevels uiteindelijk volledig afgebroken en in oorspronkelijke staat gereconstrueerd. Aan de zijde van de Wagenaarstraat zijn alle topgevels volledig vernieuwd. Van 13 van de 18 panden is de structuur volledig gewijzigd door samentrekking of een geheel nieuwe indeling.

Na renovatie heeft Klaver 4 nu in totaal 34 koopwoningen en 11 sociale huurwoningen, waarvan 8 WIBO woningen (Wonen in een Beschermd Omgeving). Met uitzondering van drie studiomoningen, hebben alle woningen een mooie buitenruimte in de vorm van tuin, dakterras of balkon. De WIBO woningen hebben een inpandige serre met volledig te openen puiën. Ook zijn 4 winkels en bedrijfsruimten behouden.

De Dappere Maurits (foto linksonder)

De Key heeft een primeur: het pilotproject 'Particulier Opdrachtgeverschap aan de Mauritskade 93-94-95'. Vijf bewoners kopen deze panden van De Key en verbouwen als particulier hun eigen huis. Normaal gesproken mag een corporatie zijn panden alleen in opgeknapte staat verkopen. De bewonersclub noemt zich 'de Dappere Maurits'.

De Key heeft onder bewoners uit de Dapperbuurt de interesse gepeild voor dit project. Vijf bewoners(stellen) zijn uiteindelijk de uitdaging aangegaan. Een deel doet het omdat het goedkoper is, een deel omdat ze op deze manier hun droomwoning kunnen creëren. De bewonersclub pakt gezamenlijk het exterieur van het gebouw aan, individueel zorgt men voor de indeling en de verbouwing van de eigen woning. De planning is dat de verbouwing eind 2008 start. De kopers zullen zichzelf tijdens de verbouwing presenteren via hun eigen website: www.dedapperemaurits.nl.

De Laatste Linnaeus (foto rechtsboven)

Het hoekpand 'De Laatste Linnaeus' is na veel discussie in de jaren '90 uiteindelijk een gemeentelijk monument geworden. Met subsidie van Bureau Monumenten & Archeologie is het royale balkon op de verdiepingvloer aan de Linnaeusstraat weer teruggebracht. Het pand bestaat nu uit 7 koopwoningen, 6 gestapelde maisonnettes en een penthouse. Op de begane grond is een Grand Café gehuisvest.

1e fase buurtaanpak (foto rechtsonder)

Dit zijn de eerste woningen die De Key tijdens de buurtaanpak heeft gerenoveerd. In totaal renoveert De Key een kleine 400 woningen en bedrijven in de periode tot 2010. De woningen in de Commelinstraat zijn oorspronkelijk eind 18e / begin 19e eeuw gebouwd. Deze architectuur waarvan in de jaren '70 en '80 veel gesloopt is, wordt inmiddels zeer gewaardeerd en waar mogelijk behouden.

De huurders konden na een verblijf in een wisselwoning terugkeren in de woning. Een deel van de woningen zal (in de toekomst) verkocht worden. Om een gevarieerd ondernemersbestand in de buurt te waarborgen worden de bedrijfsruimtes niet verkocht door De Key.

Restauratie en reconstructie van panden aan de Commelinstraat, Dapperstraat en Wagenaarstraat.

Restauratie van 'De Laatste Linnaeus' op de hoek Wijtenbachstraat-Linnaeusstraat.

Particulier Opdrachtgeverschap aan de Mauritskade 93-94-95.

Commelinstraat 15-21.

Een project van naam

Op de nieuwe gevels van de Reinwardtstraat staan namen. (Niet zoals de Amsterdamse traditie wil de namen van een provincie of een ver land, maar van mensen die vandaag in de stad wonen). Het nieuwbouwproject van Ymere dat in 2003 opgeleverd is, werd door beeldend kunstenaars Jan Rothuizen en Geerten Verheus voorzien van een bijzonder gevelkunstwerk. Zij plaatsten de 40 meest populaire kindernamen in Amsterdam anno 2002 op de voorgevels van de woningen.

De namen zijn in metalen letters voor het metselwerk gemonteerd en in kunststof letters op glas gelijmd. Zowel het lettertype, de lettergrootte en de kleur variëren. Daarnaast zijn de teksten verschillend gepositioneerd, waardoor ze een spel aangaan met de strenge orde van de architectuur.

In samenwerking met de burgerlijke stand van Amsterdam, hebben Jan Rothuizen en Geerten Verheus een lijst samengesteld met de 40 populairste namen van nieuwgeborenen uit Amsterdam in het jaar 2002. Grote favoriet onder de jongensnamen is Mohammed en de meest favoriete meisjesnaam is Sarah. Andere populaire namen, zoals Yassine, Kevin, Alicia, Marouane, Madelief, Sterre, Willem en Oumaima, laten de huidige culturele samenstelling van de stad zien. Daarnaast geven ze een mooi tijdsbeeld, omdat namen nu eenmaal aan mode onderhevig zijn. Grappig verder is dat door de culturele diversiteit in de straat, bijvoorbeeld boven de ingang van de woning van een Marokkaans gezin, een Surinaamse naam op de gevel kan staan.

Etniciteit van de bevolking in %

Verbouwing van portieken aan de Reinwardtstraat.

Aanpassingen voor senioren (foto linksboven)

In de Dapperbuurt is een groot tekort aan geschikte woningen voor senioren. Veel oudere mensen zijn bang om op de begane grond te wonen en er zijn weinig woningen met een lift. Ouderen zijn daarom vaak gedwongen om naar een andere buurt te verhuizen als zij minder mobiel worden. In de Von Zesenstraat 315-323 zijn achter 15 bestaande woningen galerijen opgehangen die zijn aangesloten op de bestaande lift in het complex. Hierdoor zijn deze woningen extra geschikt voor senioren.

Daarnaast hebben wij alle woningen in het complex veiliger en beter toegankelijk gemaakt voor ouderen. Verder is er een traplift gemaakt naar de gezamenlijke binnentuin, zodat deze bereikbaar is voor bewoners die slecht ter been zijn of gebruik maken van een scootmobiel. De plannen zijn in nauwe samenwerking met de bewonerscommissie tot stand gekomen en iedereen is zeer tevreden met het behaalde resultaat.

Onder architectuur verbouwd (foto linksonder)

Portieken bepalen niet alleen het aangezicht van woningen, maar ook van de openbare ruimte. We kunnen tegenwoordig gelukkig kiezen voor luxere materialen, waardoor de entrees een mooie uitstraling krijgen. De verlichting kreeg extra aandacht, aangezien die ook voor sociale veiligheid zorgt. In eerste instantie waren bewoners wat afwachtend maar na de renovatie waren ze vol lof. De bewoners van de buurcomplexen vroegen zelfs wanneer zij aan de beurt komen voor zo'n portiekverbetering.

Veilig gevoel (foto rechtsboven)

De onderdoorgangen waren donker en een geliefde hangplek voor jongeren. Bewoners voelden zich daardoor soms onprettig. De onderdoorgangen zijn nu veiliger gemaakt door betere verlichting. Door de verlichting vindt ook minder vervuiling plaats en wordt er minder rondgehangen. In de onderdoorgangen zijn vitrinekasten opgehangen waarin bewoners informatie kwijt kunnen.

Ouderencentrum De Gooyer (foto rechtsonder)

De Gooyer is het ouderencentrum van de Dapperbuurt. Het ouderencentrum is sterk gericht op de wijk, met tal van diensten en voorzieningen voor buurtbewoners. In De Gooyer heeft elke bewoner een eigen appartement met uitzicht op de binnentuin of de Dappermarkt. Naast de zorg voor de eigen bewoners biedt het centrum dienstverlening en thuiszorg aan mensen in de buurt. U kunt hierbij denken aan huishoudelijke zorg, begeleiding bij de persoonlijke verzorging zoals douchen en aankleden of bij de maaltijden.

In het voorjaar van 2008 is de verbouwing van het restaurant afgerond. Het plan is om ook de bovengelegen verdiepingen te renoveren waarbij de voorzieningen in het gebouw worden gemoderniseerd.

De verbindingsbrug aan de achterzijde van de Von Zesenstraat.

Onderdoorgang Roomtuintjes.

Opgeknapte portieken aan de Pontanusstraat 243-250 i.s.m. architect Cees Vellekoop.

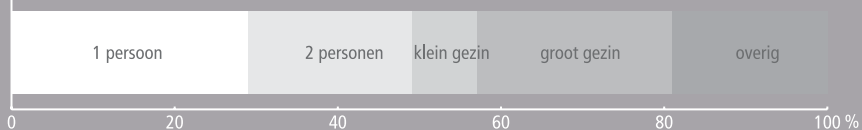

Ouderencentrum 'De Gooyer' aan de Von Zesenstraat.

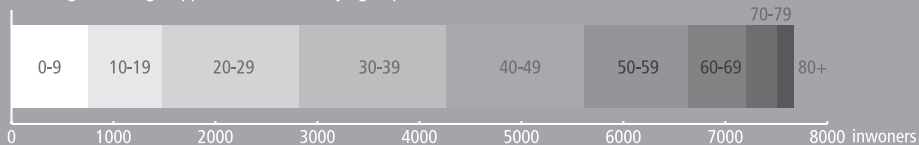
Sport en spel

Binnen stadsdeel Oost-Watergraafsmeer worden veel sportieve en recreatieve activiteiten georganiseerd voor jong en oud. De activiteiten in de buurten worden door de afdeling Sport & Recreatie van het stadsdeel georganiseerd in samenwerking met de Stichting Dynamo. Zo ook in buurtcentrum De Werf.

Typen huishoudens Dapperbuurt in %

Omvang bevolking Dapperbuurt naar leeftijdsgroepen

Buurtcentrum de Werf aan de Pieter Nieuwlandlandstraat 3.

Trapveldje voor de jeugd (foto linksboven)

Stadsdeel Oost-Watergraafsmeer wil door middel van 'het Speelruimteplan Oost-Watergraafsmeer' het aanbod van speelruimtes in Oost-Watergraafsmeer vergroten en de bestaande speelruimtes verbeteren. In verschillende buurten zijn projecten gerealiseerd. In de Dapperbuurt in het bijzonder is er een nieuw sport, spel en ontmoetingsveldje aangelegd in de Pontanusstraat.

Legale graffiti (foto linksonder)

Dit leefbaarheidsproject komt voort uit het Ymere Bewonersnetwerk (tegenwoordig Beter Buurtprijs). Buurtbewoners met een kunstenaarsachtergrond volgden workshops graffiti en versierden rolluiken in de buurt. Op de foto ziet u het resultaat bij de Jamin, de eerste ondernemer die daarvoor toestemming gaf. De kunst geeft een blik achter de luiken, maar is ook een terugblik op het verleden. Historische beelden laten zien hoe het er hier vroeger uitzag. Het project vrolijkt de buurt op en het betreft bewoners bij hun buurt.

Tulpenschutting (foto rechtsboven)

De Key heeft plannen gemaakt om 15 WIBO sociale huurwoningen voor anderen te bouwen in de Wagenaarstraat. Dit zijn woningen met het label 'wonen in een beschermde omgeving' wat onder andere inhoudt dat de bewoners in de directe nabijheid van een dienstencentrum wonen, waarbij men gebruik kan maken van een maaltijdservice en een alarmeringsysteem. Om deze woningen te realiseren is de bestaande speelplaats door het stadsdeel verplaatst naar de Pontanusstraat. De voorbereiding kost veel tijd omdat ook het bestemmingssplan aangepast moet worden. In afwachting van de bouwvergunning is het bouwterrein afgezet met een schutting waarop tulpenkunst is aangebracht. Op deze manier proberen wij een bijdrage aan de leefbaarheid te leveren. Wij hopen begin volgend jaar te kunnen gaan bouwen.

Fleurige mozaïek (foto rechtsonder)

In de periode van juli 2005 tot en met januari 2006 fleurden kinderen onder begeleiding van een kunstenaar uit de Dapperbuurt het schoolplein op met zelfgemaakte mozaïek. Woningbouwcorporatie Ymere was sponsor en bood technische ondersteuning. Het doel was om de kinderen eigen verantwoordelijkheid te geven en ze te betrekken bij de buurt.

Speelruimte Pontanusstraat.

Schutting met tulpen tegenover Wagenaarstraat 465-501.

Versierde rolluiken op de Eerste van Swindenstraat.

Mozaïektegels op het schoolplein aan de Pieter Nieuwlandlandstraat 3.

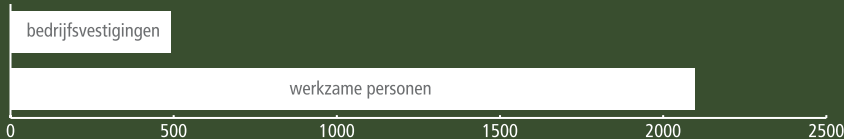
Beste dagmarkt Nederland

De Dappermarkt is 7 april 2008 op de beurs voor ambulante handel in Ahoy Rotterdam als 2de geëindigd in de verkiezing voor Beste markt van Nederland. Daarmee is de Dappermarkt nog steeds de beste dagmarkt van Nederland. De weekmarkt van Twello won de titel.

Uit het juryrapport: "De Dappermarkt is een zeer gezellige dagmarkt met een multiculturele samenstelling. De bevoegenheid van het marktteam en portefeuillehouder marktzaken is gigantisch. Bijzonder is het vervoer van de consument van de ene naar de andere markt via de marktenboot. Er is een fietsenplan, 1500 fietsen met het logo van de Dappermarkt die met borg gebruikt kunnen worden. Er wordt veel aan promotie gedaan."

Sharona Ceha, lid van het dagelijks bestuur van het stadsdeel met de portefeuille marktzaken: "Ik ben er trots op dat we onze topositie hebben kunnen verstevigen. Het is een erkenning voor de goede en inventieve samenwerking tussen alle mensen die samen de markt maken."

Werkgelegenheid in de Dapperbuurt

De Dappermarkt.

De Dappermarkt (foto linksboven)

De Dappermarkt is open van maandag tot en met zaterdag van 9.00 - 17.00. Meer dan 250 marktkramen bieden zes dagen per week plaats aan ruim 160 marktkooplieden. De Dappermarkt trekt dagelijks vele duizenden bezoekers uit het hele land en is meer dan een toeristenmarkt. Onze markt is een wereldmarkt waar de koopjes u zullen verbazen. De samenstelling van het aanbod is bijna iedere dag anders en omvat een wereldwijd assortiment in food en non-food

Toewijzing marktplaatsen (foto linksonder)

Voor inschrijving op de Dappermarkt wordt een volgordelijst aangehouden, de zogeheten sollicitantenlijst. Iedere hierop ingeschreven koopman krijgt een eigen volgnummer, het sollicitantennummer. Nadat de sollicitanten zich bij de marktmeester hebben gemeld krijgen zij dagelijks om 9.00 uur, in volgorde van inschrijving op de lijst, een plaats toegewezen uit de open marktplaatsen. De marktplaats is persoonsgebonden.

Veilig winkelen Koopcentrum Dappermarkt (foto rechtsboven)

Stadsdeel Oost-Watergraafsmeer en ondernemers werken sinds 2001 samen om de veiligheid in het Koopcentrum Dapperbuurt te verbeteren. De ondernemers (marktkooplieden, kramenzetters en winkeliers), verenigd in de Stichting Koopcentrum Dappermarkt, zijn daarom met het stadsdeel en de politie in 2002 de projectgroep Veilig Ondernemen begonnen. Deze projectgroep heeft diverse initiatieven genomen die hebben gezorgd voor een verbetering van de veiligheid en leefbaarheid in de Dapperbuurt.

Voorjaar 2007 heeft het Koopcentrum Dappermarkt de eerste ster ontvangen in het kader van het Keurmerk Veilig Ondernemen. Het Keurmerk helpt de (winkel)veiligheid te verbeteren door een verdere verdieping en verbetering van de huidige samenwerking tussen gemeente, ondernemers, brandweer en politie. Daarnaast is het Keurmerk ook goed voor de beeldvorming van de buurt als geheel en het koopcentrum in het bijzonder.

Er bestaan vergevorderde plannen om voor de tweede ster te gaan. Het

doel is om van de Dapperbuurt een leefbare woonwijk en winkelbuurt te maken, waar de veiligheid gewaarborgd is en overlast blijvend teruggedrongen wordt.

Spil van de buurt (foto rechtsonder)

Onze wijkbeheerder is de spil van de buurt. Hij signaleert problemen, spreekt mensen aan op overlast en is soms spreekbuis van bewoners naar Ymere toe. Buurtbewoners kennen hem en spreken hem gemakkelijk aan wanneer iets speelt. Wanneer het dreigt te escaleren zoekt hij contact met de buurtregisseur. Zo zorgen ze samen voor een leefbare buurt. Ook bij technische mankementen of andere ondersteuning staat de wijkbeheerder klaar. Hierdoor voorkomen we dat onze buurt verloedert.

De Dappermarkt in de ochtend.

Politie te paard op de Dappermarkt.

De marktmeester verloot de plaatsen op de Dappermarkt.

Wijkbeheerder en buurtregisseur op de Dappermarkt.

Dappermarkt in Top 10 National Geographic Traveler

In het november/december 2007 nummer van 's werelds meest gelezen reis-magazine National Geographic Traveler staat de Dappermarkt in de Top Tien Winkelstraten in de wereld!

Top 10 Winkelstraten in de wereld: 1. Hell's Kitchen Flea Market, New York City
2. Plaza Dorrego, Buenos Aires, Argentinië 3. Temple Street Night Market, Hong Kong, China
4. Patpong Night Market, Bangkok, Thailand 5. Chandni Chowk, Delhi, India
6. Grand Bazaar, Istanbul, Turkey 7. Navigli Antique Market, Milan, Italy
8. Dappermarkt, Amsterdam, the Netherlands 9. Les Puces, Paris, France
10. Portobello Road, London, England

De Dappermarkt op een doordeweekse dag.

Aanpak black spots

Het dagelijks bestuur van stadsdeel Oost-Watergraafsmeer heeft in samenspraak met bewoners en verkeerscommissies plannen gemaakt voor de aanpak van twee gevaarlijke kruisingen, zogeheten black spots. Een black spot is een gevaarlijke kruising met zes of meer letselongevallen in een periode van drie jaar (gemeten in de periode 2000-2002).

De Mauritskade is één van de twee belangrijke verkeersaders in het stadsdeel, en daar is gewerkt aan verbetering van de verkeersveiligheid..

Op de kruising van de Mauritskade met de Pontanusstraat en de Zeeburgerdijk komen tram, bus, auto en fiets samen. De bocht is te krap voor de bus om veilig te kunnen afslaan, auto's uit de Pontanusstraat hebben slecht zicht op de Mauritskade, afslaande fietsers zijn kwetsbaar. En voor voetgangers, onder wie veel bezoekers van de markt, is de oversteek onveilig. In een plan van aanpak zijn daarom onder meer de volgende verbeteringen opgenomen:

- de fietspaden worden doorgetrokken en er komen vakken waar fietsers die willen afslaan, zich veilig kunnen opstellen.
- aan de huizenzijde van de Mauritskade komt een vrijliggend fietspad.
- oversteekheuvels worden verbreed.
- het middensteunpunt tussen tram en auto verdwijnt, waardoor er meer ruimte komt om af te slaan.

Aanleg van fietspaden op de kruising Mauritskade-Pontanusstraat.

